

มาตรการป้องกันการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทนเพื่อโอกาส
ในการเข้าเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พิจารณาเห็นความสำคัญ
ของปัญหาการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทนเพื่อโอกาสในการเข้าเรียนในสถานศึกษา “แป๊ะเจี๊ยะ”
ซึ่งยังคงเป็นปัญหาต่อเนื่อง และจากการรายงานขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ ประจำปี ๒๐๑๗
เปิดเผยข้อมูลความเห็นของประชาชนของประเทศไทย ซึ่งมีความเห็นว่า มีการจ่ายสินบนเพื่อให้ได้รับบริการ
ของรัฐ และการจ่ายสินบนเพื่อให้ได้รับการบริการของโรงเรียนก็ปัญหามากเป็นลำดับต้นๆด้วยเช่นกัน
ซึ่งสะท้อนภาพปัญหาการทุจริต กรณีเรียกรับผลประโยชน์ในระบบการศึกษาของประเทศไทยที่สมควรได้รับการ
การแก้ไขอย่างเร่งด่วน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตระหนักถึงสภาพปัญหาดังกล่าว
จึงให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ร่วมดำเนินการป้องกันการเรียกรับ
ทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทนเพื่อโอกาสในการเข้าเรียนในสถานศึกษา ดังนี้

๑. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการลงพื้นที่สุ่มตรวจสอบการดำเนินการ
รับนักเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาหรือโรงเรียนที่มีอัตราแข่งขันสูง
และเร่งรัดประชาสัมพันธ์ สร้างความไว้วางใจให้ผู้ปกครองนักเรียน ประชาชนรวมทั้งข้าราชการในสังกัด
รับทราบถึงความผิดและบทลงโทษ กรณีการเรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทน
เพื่อโอกาสในการเข้าเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีของเงินบริจาค ทั้งนี้ การกระทำดังกล่าวไม่อาจถือได้ว่าเป็น
เงินบริจาค แต่ถือว่าเป็นเรื่องของ “สินบน” ในฐานะผู้รับสินบน กับ ผู้ให้สินบน ซึ่งมีความผิดตามประมวล
กฎหมายอาญาและกฎหมาย ป.ป.ช.

๒. กรณีมีผู้บริจาคทรัพย์สิน ให้สถานศึกษาถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้สถานศึกษา พ.ศ.๒๕๕๒ โดยเคร่งครัด เพื่อป้องกันปัญหาการ
เรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทนเพื่อโอกาสในการเข้าเรียนในสถานศึกษา “แป๊ะเจี๊ยะ”

๓. ให้ประธานกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำเขตตรวจราชการ (Cluster)
เป็นผู้สนับสนุน ส่งเสริม ประสานให้ความร่วมมือ ควบคุม กำกับ ติดตาม และประเมินผล สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดเกี่ยวกับการดำเนินการมาตรการป้องกันการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์
ตอบแทนเพื่อโอกาสในการเข้าเรียนในสถานศึกษา

ข่าวประชาสัมพันธ์

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย ร่วมกำหนดมาตรการเชิงรุก เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเรียกรับเงิน “แป๊ะเจี๊ยะ” ของโรงเรียนทั่วประเทศ

สืบเนื่องจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) พิจารณาเห็นความสำคัญของปัญหาการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทนเพื่อโอกาสในการเข้าเรียนในสถานศึกษา (แป๊ะเจี๊ยะ) ซึ่งยังคงเป็นปัญหาอย่างต่อเนื่อง และจากรายงานขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International :TI) ประจำปี ๒๐๑๗ เปิดเผยข้อมูลความเห็นประชาชนของประเทศไทยซึ่งมีความเห็นว่า มีการจ่ายสินบนเพื่อให้ได้รับบริการของรัฐ และการจ่ายสินบนเพื่อให้ได้รับบริการของโรงเรียนก็มีปัญหามากเป็นลำดับต้น ๆ ด้วยเช่นกัน ซึ่งสะท้อนถึงสภาพปัญหาการทุจริตกรณีเรียกรับผลประโยชน์ในระบบการศึกษาของประเทศไทยที่สมควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ดังนั้น จึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อศึกษามาตรการป้องกันการทุจริตในการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทนเพื่อโอกาสในการเข้าเรียนในสถานศึกษา โดยมี พลเอก บุญยวัจน์ เครือหงส์ กรรมการ ป.ป.ช. เป็นประธาน

เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๑ ที่ผ่านมา พลเอก บุญยวัจน์ เครือหงส์ กรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะประธานอนุกรรมการเพื่อศึกษามาตรการป้องกันการทุจริตในการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทนเพื่อโอกาสในการเข้าเรียนในสถานศึกษา ได้จัดประชุมคณะอนุกรรมการ ฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ โดยมีคณะอนุกรรมการฯ เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และกระทรวงมหาดไทย

แม้ว่าการเรียก รับ หรือยอมจะรับ “แป๊ะเจี๊ยะ” จะเป็นความสมยอมกันระหว่างพ่อ แม่ หรือ ผู้ปกครองกับผู้ที่มีอำนาจของสถานศึกษา เพื่อให้ บุตร หลานของตน ได้เข้าเรียนในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียง เป็นโรงเรียน ดี เต็ม ดังได้รับความนิยมซึ่งมีอัตราการแข่งขันสูงเป็นผลมาจาก ผู้ปกครองมีความเชื่อว่า “คุณภาพทางการศึกษาของแต่ละสถานศึกษามีความแตกต่างกัน” จึงพยายามหาช่องทางเพื่อให้บุตร หลาน ได้เข้าเรียนในสถานศึกษาที่มีคุณภาพดีกว่าที่อื่นด้วยเหตุนี้ จึงเป็นช่องทางหรือช่องทางให้เจ้าพนักงานของรัฐ หรือบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการรับนักเรียนเข้าเรียนในระดับต่าง ๆ มีโอกาสในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ทั้งในรูปแบบของการเรียก รับ หรือยอมรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด รวมถึง “เงินบริจาค”^{*} ให้กับสถานศึกษา หรือสมาคมที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสถานศึกษา เพื่อแลกกับการที่บุตร หลานของตน จะได้รับโควตาพิเศษในการเข้าเรียนในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียง การบริจาคเพื่อแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ หรือมีเงื่อนไขผูกพันที่จะให้ประโยชน์ต่อผู้ใดโดยเฉพาะ มิใช่ความหมายของการบริจาคที่แท้จริง และสุ่มเสี่ยงที่จะเป็นกรณีของ “สินบน”^๑

สอดคล้องกับมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเคยวินิจฉัยคดีว่า เงินบริจาค หมายถึงเงินที่ให้โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ แต่หากเป็นการให้เงินเพื่อตอบแทนการกระทำใด ๆ จึงเป็นเงินไขต่างตอบแทน ไม่อาจถือเป็นเงินบริจาคได้ เป็นความผิดฐาน เจ้าพนักงานรับสินบน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๔

* ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้แก่สถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒

^๑ ป.อาญา มาตรา ๑๔๔ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

ในกรณีความผิดเกี่ยวกับสินบน ประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดความผิดกับผู้ให้สินบนไว้ด้วยเช่นกัน โดยผู้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ จะมี “ความผิดฐานให้สินบนแก่เจ้าพนักงาน”^๓ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๔

ทั้งนี้ กรณีความผิดเกี่ยวกับสินบนทั้งในฐานะผู้ให้ หรือผู้รับ นอกจากจะมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ยังมีความผิดตามกฎหมาย ป.ป.ช. ด้วย ดังนั้น ผู้ปกครองของนักเรียนต้องพึงระวังเกี่ยวกับกรณีที่ยอมจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทนการเข้าเรียนในสถานศึกษาชื่อดังของบุตร หลานด้วยเช่นกัน

ในการนี้ คณะอนุกรรมการ ฯ ได้ร่วมกันพิจารณาประเด็นปัญหาในหลายประการ เช่น ปัญหาการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบของผู้บริหารระดับสูงในการฝากเด็กเข้าโรงเรียน โดยไม่เป็นไปตามระเบียบหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนด ปัญหาการใช้ดุลพินิจของผู้บริหารสถานศึกษาในการรับนักเรียนตามเงื่อนไขพิเศษ ๗ ข้อ และการตรวจสอบคุณสมบัติเด็กนักเรียนตามเงื่อนไขพิเศษ ภายหลังจากที่มีการประกาศรายชื่อเป็นผู้มีสิทธิเข้าศึกษาต่อ ปัญหาบทบาทของสมาคมที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับสถานศึกษา อาทิ สมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า ฯลฯ ปัญหาการระดมทรัพยากรของสถานศึกษา และแนวทางปฏิบัติของสถานศึกษาในการรับเงินบริจาค รวมถึงบทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานกำกับดูแลสถานศึกษา เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาการเรียกเก็บเงินบริจาคโดยมิเงื่อนไขผูกพันกับการรับเข้าเรียน อาทิ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการรับนักเรียนของโรงเรียน เป็นต้น

เนื่องจากปัจจุบันเป็นช่วงระยะเวลาที่แต่ละสถานศึกษากำลังดำเนินการรับนักเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทนเพื่อโอกาสในการเข้าเรียนในสถานศึกษา ที่ประชุมได้เห็นชอบร่วมกันในการวางมาตรการระยะสั้นโดยเร่งด่วน และให้มีการดำเนินการ ดังนี้

๑) สำนักงาน ป.ป.ช. จะดำเนินการร่วมกับ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และกระทรวงมหาดไทย ลงพื้นที่สุ่มตรวจสอบการดำเนินการรับนักเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาหรือโรงเรียนที่มีอัตราการแข่งขันสูง

๒) เร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์และสร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้ปกครองนักเรียน และประชาชน รวมทั้งเจ้าพนักงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง รับทราบถึงความผิดและบทลงโทษกรณีการเรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทนเพื่อโอกาสในการเข้าเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีของเงินบริจาค ทั้งนี้ การกระทำดังกล่าวนี้ไม่อาจถือได้ว่าเป็นเงินบริจาค แต่ถือว่าเป็นเรื่องของ “สินบน” ในฐานะผู้รับสินบน กับ ผู้ให้สินบน ซึ่งมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมาย ป.ป.ช.

สำหรับมาตรการในระยะยาว และมาตรการอื่น ๆ เพื่อป้องกันการทุจริตในการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทนเพื่อโอกาสในการเข้าเรียนในสถานศึกษาอย่างยั่งยืนและเป็นรูปธรรม คณะอนุกรรมการเพื่อศึกษามาตรการป้องกันการทุจริตในการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทนเพื่อโอกาสในการเข้าเรียนในสถานศึกษา จะได้เร่งพิจารณาจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และจะได้เสนอมาตรการดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อไป

.....

สำนักมาตรการป้องกันการทุจริต
มีนาคม ๒๕๖๑

^๓ ป.อาญา มาตรา ๑๔๔ ผู้ใดให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ